

Dr. Fazekas Sándor miniszter úr kezeihez

2014. május 5.

Tisztelt Hungarikum Bizottság!

A Nemzeti Íjászszövetség elnöksége örömmel értesült Bencsik Péter és Borbély László beadványáról, mely célja, hogy a Magyar Íj bekerüljön a Magyar Értéktárba és Hungarikumnak neveztessek.

Elfogultság nélkül állíthatjuk, hogy kevés olyan örökség maradt ránk több mint ezer év távolából, amely mind hadtörténeti, mind kultúrtörténeti, mind pedig hagyományörző szempontból alapértéknek számít. A Magyar Íj ilyen!

A szerzőkről

Bencsik Péter: *Hivatásos katona, mérnök alezredes, a Magyar Honvédség Összhaderőnemi Parancsnokság kiemelt főtisztje (főnök helyettese). Beosztását tekintve a NATO légi erők ellenőrzési programjának hazai vezetője és nemzeti képviselője.*

2002-ben érintette meg az íjászat és az íjkészítés varázsa, amelyet deklaráltan nem kereskedelmi céllal végez: pénzért soha nem adott el íjat. Számos szarusíj került már ki kezei közül, és ma már sírleletek alapján készít íjrekonstrukciókat, amelyeket tudományos alaposság jellemez. Nem véletlen, hogy neves múzeumban kiállítandó íjreplika készítésére is kapott már felkérést.

Az íjasmesterek többsége a világon és hazánkban féltve őrzi a készítés titkát, nem így Bencsik Péter, aki mindig nyitott az együttműködésre, annak érdekében, hogy többet tudhassunk meg az adott íj felépítéséről, fizikai jellemzőiről. Eredményeit, felhasznált módszereit készséggel megosztja, tanácsokat ad, segítséget nyújt.

Borbély László: *Vállalkozó, újságíró. A Magyar Televízióban eltöltött másfél évtizednyi műsorkészítői tevékenység után önálló vállalkozó lett, jelenleg újságírással, szerkesztéssel és lapkiadással foglalkozik.*

Első saját kiadványa az 1995-ben Magyarországon elsőként kiadott íjász szakorgánium, az Íjász Lap volt, melyben a sport- és a hagyományörző íjászat egyformán hangsúlyt kapott. A világ számos íjász szaklapjából (The Bow, USArcher, Primitive Archery, Tir'ál Arc, Archieri stb.) jelentetett meg szakmai fordításokat, s között hazai régészeti-, kulturális- és ismeretterjesztő írásokat. Volt a Magyar Íjászszövetség elnöke, íjász szakvezetőként bejárta Európa és a világ íjászcentrumait. Járt Dél-koreai tradicionális íjászműhelyben, az USA tradicionális távlövő bajnokságán a Nagy Sós Síkságon, valamint Angliában, Dániában, Görögországban, Mexikóban, Portugáliában, Törökországban, ahol a hagyományos íjászat elemeit is kutatta.

Dr. Szöllősy Gábor: *Okleveles agrármérnök, a Magyar Mezőgazdasági Múzeum muzeológusa. Tudományos doktori címét 1995-ben szerezte meg az ELTE-n, népvándorlás kori régészet témában. Értekezésének címe: Különböző íjtípusok mechanikai jellemzőinek kísérleti vizsgálata. Munkássága során folyamatosan kutatta a magyar íj jellemzőit, azokról számos tudományos írást adott közre. Néhány cím a sok közül:*

- *Dr. Fábíán Gyula munkássága – működőképes másolatok népvándorlás kori íjakról*
- *Újabb adatok a népvándorlás kori íjtípusok kérdésköréhez*
- *Kísérletek honfoglalás kori tegez rekonstrukciók készítésére*
- *A honfoglaló magyarok íja (A kísérleti régészet egy példája)*
- *Az avar íjak és a magyar íj fejlődéstörténeti kapcsolatai*
- *Honfoglaló őseink fegyvere*

- *Néhány gondolat a hiteles honfoglalás kori íjkezelésről és nyílkezelésről*
- *Az avar íjak*
- *Mongol íjak mechanikai vizsgálata*
- *Az obi ugorok íjai*
- *A honfoglalás kori magyar íjak méretei*

Az íjhasználókról

Magyarországon napjainkban reneszánszát éli a tradicionális íjászat. Egy-egy hétvégén 3-5 íjászversenyt rendeznek országszerte, amelyek túlnyomó többségén hagyományőrző íjakkal versenyeznek. Közel kétszáz hivatalosan bejegyzett íjászegyesület működik hazánkban, és nem kevés az olyan csapatok száma sem, amelyek csak baráti társaságként művelik az íjas hagyományőrzés különböző formáit.

Már a 90-es évek közepén mintegy 10 ezer íjászt számláltak a nem hivatalos becslések. Ma már (az íjkészítők illetve kereskedők elejtett számai alapján) a legóvatosabb becslések szerint is több mint 100 ezer íj van közforgalomban Magyarországon. A vásárlók többsége persze inkább relikviaként vesz Magyar Íjat, de nem kevés azok száma sem, akik a szervezett keretek helyett magányos íjászként gyakorolják e testet-lelket nemesítő tevékenységet.

Az íjkészítőkről

Hazánkban legkevesebb 30-40 íjkészítő tevékenykedik. Többségük üvegszál erősítésű műgyanta íjakat készít eladásra, különböző formában és méretben. Akadnak megszállott, elkötelezett kézművesek is, akik a nagy elődök (Cs. Sebestyén Károly és Fábíán Gyula stb.) nyomdokain természetes alapanyagokból építenek működő íjakat. Az ő tevékenységük ad alapot ahhoz, hogy a számtalan kísérletnek, próbának és tesztnek köszönhetően immár nagy bizonyossággal rekonstruálható eleink rettegett fegyvere, a Magyar Íj.

A Magyar Íjról

A Kr. u. IX-XI. századi magyar sírokban talált íjmaradványok bizonyágán kívül korabeli történetírók adalékai is támpontot adnak a Magyar Íj rekonstruálásához, amely információk segítik a hagyományos íjak készítőit a leírásoknak megfelelő, rettegett hatékonyságú íjunk reprodukálásához. E kísérleti tevékenység fontosságát hangsúlyozta egy alkalommal Dr. Révész László régész professzor (Szegedi Tudományegyetem, Magyar Nemzeti Múzeum):

„Én ahhoz értek, hogy kiássak egy leletet, feldolgozzam és megírom belőle egy cikket vagy egy tanulmányt. Esetleg megpróbáljam az íróasztal mellett kitalálni azt, hogy hogyan működött a honfoglaló magyarok íja, meg hogyan záródott a honfoglaló magyarok tegeze. De nem tudom ezt a gyakorlatban kipróbálni, ezt Önök (hagyományőrzők, kísérleti régészek) tudják megtenni.”

Bencsik Péter – Borbély László: Magyar Íj c. dokumentuma a tudomány jelen állása szerint tartalmazza mindazon ismereteket, melyek alapján rekonstruálható a IX-XI. századi eleink íja, amelyet az egész világon Magyar Íj-nak (Hungarian Bow) hívnak, és hozzánk, magyarokhoz kötnek.

A fentiek alapján úgy gondoljuk, a Magyar Íj „a magyarságra jellemző tulajdonságával, egyediségével, különlegességével és minőségével a magyarság csúcsteljesítménye;” s ezért méltó a Hungarikum megnevezésre.

Kenéz Árpád
elnökhelyettes
Nemzeti Íjászszövetség

